

Interjú

A NEHÉZSÉGEK ELLENÉRE IS FONTOS AZ ELŐRELÉPÉS, AZ AGRÁRGAZDASÁG FEJLŐDÉSÉNEK TÁMOGATÁSA

Mi az agrárágazat szerepe a nemzetgazdaságban? Milyen gondokkal kell most megküzdeniük a gazdálkodóknak? Milyen sürgető feladatokat kell megoldani az agrárszektor értékeinek megóvása és további fejlődése érdekében? Miként lehet segíteni a mikro-, kis- és közepes agrárvállalkozásokat? Hogyan kapcsolódik egymáshoz a támogatáspolitikai, a finanszírozási és a kezességvállalási rendszer? Ezekről beszélgettünk **Jakab Istvánnal**, a *Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége (MAGOSZ)* elnökével, a *Magyar Országgyűlés* alelnökével.

Beszéljünk az ágazat nemzetgazdasági szerepéről.

Az agrárszektor stratégiai pozíciót tölt be a nemzetgazdaságban. Az élelmiszer-gazdaság (a mező-, az erdő-, a halgazdaság és az élelmiszeripar) meghatározó szerepet vállal a gazdasági növekedésben, a GDP előállításában. A koronavírus-járvány idején is bizonyította, hogy a hazai és külföldi kiszolgáltatásban, a foglalkoztatásban, a vidéki térségek megőrzésében, a külkereskedelmi forgalomban meghatározó szerepet játszik. Az elmúlt évek visszatekintve összességében megállapítható, hogy a hazai agrárügy számottevő fejlődésen ment keresztül. A termelés mértéke és az agrárszektor kibocsátása érzékelhetően bővült, dacára annak, hogy néhány nehéz év is mögöttünk áll. A nemzeti és az uniós támogatásoknak, a gazdálkodók és a hitelezési rendszer teljesítményének köszönhetően az élelmiszertermelés pénzügyi, finanszírozási helyzete is sokkal stabilabbá vált. Napjainkban azonban az agráriumnak újabb nehézségekkel kell szembenéznie, komoly erőfeszítésekre van szükség, hogy megőrizze nemzetgazdasági és társadalmi szerepét, illetve kiaknázzhatók legyenek az ágazatban rejlő lehetőségek.

Mi jellemzi a mezőgazdaság mostani folyamatait?

Milyen kihívásokkal kell megbirkóznia?

A magyar agrárszektor az elmúlt közel két évben különösen nehéz időszakon megy át. A COVID-19 járvány az élelmiszertermelésre is kedvezőtlen hatást gyakorolt, megpróbáltatások elé állította az ágazat szereplőit. Ehhez az elmúlt bő egy évben újabb problémák kapcsolódtak. Súlyos fagyok, állategészségügyi gondok, az input-beszerzés és a termékértékesítés megnehezítő és költségesebbé

JAKAB ISTVÁN

**A FEJLŐDÉST SZOLGÁLÓ
TERMELÉSI ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉSI
RENDSZER MEGŐRZÉSE,
MEGERŐSÍTÉSE ALAPFELADAT**

tevé nemzetközi méretű logisztikai feszültségek mutatkoztak. A világpiaci folyamatok itthoni megjelenése nyomán, már 2021-től drasztikus energia és műtrágya áremelkedés következett be, a takarmányként és élelmiszerként is felhasználásra kerülő növényfélék ára is kiugró mértékben nőtt. Ez év februárjában pedig a szomszédunkban háború tört ki, annak következményei még beláthatatlanok. A háború nyomán további nagymértékű energia és műtrágya áremelkedés sújtja az ágazatban tevékenykedőket. Ugyanakkor a szó szerint pusztító 2022. évi aszály következményeivel is számolni kell. Nagyon komoly termés kiesés tapasztalható például a kalászosok, a kukorica, a napraforgó esetében. Az állattenyésztés ráfordításainak több mint hatvan százalékát elérő takarmány-, illetve energia- és bérköltségek ugrásszerű emelkedése a sertés- és baromfifészterekben, valamint, a szarvasmarha-tartásban is komoly pénzügyi-finanszírozási gondokat okoz. Az emelkedő mezőgazdasági és energiaárak az élelmiszeriparban ugyancsak széleskörű rentabilitási feszültségekkel járnak. A mostani nehézségek várhatóan az előttünk álló időszakban sem enyhülnek. Az agrárszektor szereplői halmozódó veszélyekkel szembesülnek: az időjárási anomáliák, a beszerzési és ellátási láncok akadályozásai, a logisztikai problémák, a termelési költségek megugrása, a jövedelmi viszonyok átrendeződése, a folyamatban lévő beruházások elhúzó-dása, a fogyasztási szokások változása, a vendéglátás megtorpanása, az exportpiacok nehezebb elérhetősége.

Milyen lépések történtek a helyzet kezelésére?

Az agrárium gyors és hatékony megsegítésére 2022 júliusában létrejött Aszály Veszélyhelyzeti Operatív Törzs azonnali intézkedések bevezetéséről döntött. Ezek között szerepel a hiteltörlesztési-moratórium lehetőségének biztosítása a mezőgazdasági vállalkozások számára; támogatott hitelek igényelhetők; gyorsabb és rugalmasabb lett a biztosítói kártérítési folyamat; a tömegtakarmányok esetében többmilliárd forintos szállítási támogatási keretet határoztak meg; az állami öntözőművek megnövekedett energiaköltségeinek támogatására is lehetőség nyílt, és az is fontos, hogy a termelők újból benyújthatják kérelmeiket rendkívüli vízhasználati igényükre.

Milyen további eszközökkel lehet még segíteni a gazdákat?

A jelen helyzetben a legfontosabb feladat az értékmentés és a termelőkapacitás megőrzése, legfőképpen a tenyészállatok esetében. Az energia- és takarmány árröbbség következményeinek elviselésében segíteni kell az állattartókat. A komoly veszteségeket elszenvedett növénytermesztés őszi újraindításában is könnyíteni kell a gazdálkodók helyzetén. E lépések a mezőgazdasági termékeket feldolgozó villamosenergia-igényes élelmiszeripar talpon maradásához is elengedhetetlenek. A forráshoz jutásban minden eszközzel segíteni kell a gazdálkodókat. Fontos lépés volt a hiteltörlesztési moratórium meghirdetése, de az is elengedhetetlen, hogy a gazdálkodók hitelezése hosszabb távon is biztosított legyen. Elkerülendő, hogy azok a gazdaságok, amelyek beléptek a moratóriumba, esetleg rosszabb hitelminősítést kapjanak. Szükséges a nemzeti kárenyhítési rendszer kiterjesztése, illetve a nemzeti támogatás mértékének átmeneti emelése a tenyészállat-állomány fenntartása érdekében.

Az agrárium hosszú távú fejlődését milyen lépések alapozhatják meg?

Már a koronavírus járvány rávilágított arra, hogy az élelmiszerekhez való hozzáférés nem automatikus. Az orosz-ukrán háború követke-

ményei, illetve az aszály miatti termés kiesés ugyancsak egyértelművé tette, hogy az agrárágazat a stratégiai biztonság miatt is kiemelkedő jelentőségű: a fejlődését szolgáló termelési és együttműködési rendszer megőrzése, megerősítése alapfeladat. A mostani nehéz helyzet is azt mutatja, hogy az ágazat hatékony és versenyképes fejlődéséhez, a hozamok és a jövedelmezőség növeléséhez több változásra is szükség van. A teljesség igénye nélkül: az egészséges, természetes élelmiszerek előállítására és az önellátás minél magasabb szintjére célszerű törekedni; alkalmazkodni kell a klimatikus viszonyok változásához; nagy hangsúlyt kell helyezni a termőtalaj minőségének megőrzésére, a talajművelés és a vízháztartás javítására, a vízgazdálkodás és az öntözés fejlesztésére; a 21. századi technológia alkalmazása és a precíziós gazdálkodás kiterjesztése, alapkövetelmény az oktatás és a gazdálkodói tudás megújulása is; a megkezdett generációváltást folytatni kell stb.

A finanszírozási és hitelezési háttér hogyan segítheti az agrárszektor továbbélését?

Az agrárium magas tőke- és forgóeszköz igénytel működik, amelyet a gazdálkodók számottevő részben hitelből finanszíroznak. Így van ez a termelés és a beruházások esetében is. A gazdálkodók sok extra kockázattal (például időjárási és piaci kiszolgáltatottság, a termelési folyamat bizonytalanságai stb.) néznek szembe, amire a háborúval összefüggő kalkulálhatatlan kilengések is rárakódnak. Gyakran gazdálkodási, pénzügyi és finanszírozási szélsőségek adódhatnak, feszültségek jelentkezhetnek az élelmiszer-előállításban. Sok gazdálkodó limitált hitelfedezettel rendelkezik. Így nagy hangsúly helyeződik a kiegyensúlyozott agrárfinanszírozás segítésére, a hitelkamat- és kezességi díjtámogatási elemekre. A közelmúltban bebizonyosodott, hogy üzleti és kockázati szempontból a finanszírozással foglalkozó intézmények számára az agrárvállalkozások megbízható és vonzó partnerek. A járvánnyal sújtott hónapokban is megmaradt a bankszektor bizalma az agrárium finanszírozása terén, a gazdálkodók talpon tudtak maradni a válságban. Alapvető, hogy a hitelintézetek - noha érzékelik, hogy a mezőgazdaság és az élelmiszeripar több szegmense is fokozódó gondokkal szembesül - a jelenlegi időszakban se kételkedjenek az agrárium hitelezését illetően. Meg kell nyerni a bankokat, hogy továbbra is partnerek legyenek az agrárium hitelezésében és így közreműködjenek az elengedhetetlen változások (például a vízgazdálkodás fejlesztése, a precíziós gazdálkodás kiterjesztése, az energiahatékonyság és a termelékenység javítása stb.) megvalósításában.

Mi lehet a kezességvállalás szerepe?

Az erre vonatkozó adatok is igazolják, hogy az agrárgazdaság hitelezésében, finanszírozási feladatainak megoldásában egyre nagyobb szerepet tölt be az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) kezességvállalása. Az előttünk álló nehéz hónapokban a kormányzati lépések mellett az AVHGA is kulcsszerepet játszhat a bankok agrárhitelezési affinitásának megőrzésében. Kedvezményes kezességvállalása segíti, hogy a kisebb gazdák (például őstermelők, egyéni vállalkozók) is hitelhez jussanak, a vidék gazdasága és társadalma épségben vészelje át a jelenlegi súlyos gondokat. Így olyan gazdálkodók is finanszírozáshoz juthatnak, amelyek nem, vagy csak részben rendelkeznek a bankhitelhez szükséges biztosítékokkal. A bankok az AVHGA közreműködésével biztosítva látják kihelyezett hiteleik visszafizetését. Az alapítvány a mezőgazdaság megújulásában is komoly feladatot láthat el, például közreműködik a Vidékfejlesztési Program pályázati projektjei banki hitelezésének és sokrétű finanszírozásának megoldásában.

Finanszírozás

KEDVEZMÉNYES AGRÁRHITEL-KONSTRUKCIÓK AVHGA KEZESSÉGVÁLLALÁSSAL

A KAVOSZ közleménye szerint már elérhető az **Agrár Széchenyi Beruházási Hitelprogram MAX** hiteltermék, amelynek futamideje tíz év. A hitel a teljes futamidőre rendkívül kedvezményes fix, évi 1,5 százalékos kamaton vehető igénybe. A fenntarthatóságot és a technológiaváltást célzó beruházások esetében a kamat mindössze 0,5 százalék évente. A kamat, a kezelési költség és a kezességi díj támogatása az ukrán válság miatt az Európai Bizottság által bevezetett átmeneti válság támogatási jogcímen vehető igénybe. Ez tehermentesíti az elsődleges mezőgazdasági tevékenység támogatására rendelkezésre álló szűkös csekély összegű egyéni és országos támogatási keretet. A hitelhez az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) 80 százalékos mértékű kezességvállalása kapcsolódik, - ha a támogatási jogcím engedi - 0,06 százalékos éves díj mellett.

Az Agrárminisztérium adatai szerint 2022. szeptember elejéig a termelők mintegy 1,3 millió hektár szántóra és ültetvényre jelentettek be aszálykárt. A szárazság és a csapadékhiány a tavaszi vetésű kultúrákat különösen súlyosan érinti, illetve az állattenyésztők

takarmánybázisát is veszélyezteti. Ezért az Aszály Veszélyhelyzeti Operatív Törzs javaslatára a kormány az aszályt elszenvedő agrárvállalkozások számára lehetővé teszi kedvező kamatozású, szabad felhasználású folyószámlahitel felvételét. Ez azt célozza, hogy a termeléshez szükséges inputanyagok (például üzemanyagok, műtrágyák stb.) robbanásszerű költségemelkedése miatt amúgy is nehéz helyzetben lévő gazdálkodók napi működését ne lehetetlenítsék el az aszály pénzügyi következményei, a mezőgazdasági termelés további finanszírozása biztosított legyen. A kormányhivatalok által igazolt aszálykárral sújtott növénytermesztéssel foglalkozó gazdálkodók, illetve valamennyi állattartó gazdálkodás újonnan felvételre kerülő Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahiteléhez az Agrárminisztérium legfeljebb 14 százalékos mértékű kamattámogatást biztosít. Mégpedig úgy, hogy a felvett hitelek éves kamatterhe 3 százalékos legyen. A szóban forgó támogatás a tervek szerint a legkésőbb **2022. december 31-ig** megkötött új hitelszerződések esetében nyújtható. A hitelekhez való hozzáférést az AVHGA készfizető kedvezményes kezességvállalása segíti.

Támogatás

A MUNKAERŐ-MEGTARTÁSI KÖTELEZETTSÉG ENYHÍTÉSE

A mostani, kihívásokkal teli gazdasági környezet és az extrém aszályhelyzet rendkívül súlyosan érinti az agráriumot. Ezt mérlegelve, a Vidékfejlesztési Program (VP) keretében támogatott beruházásoknál, a foglalkoztatás előírt szinten tartásához kapcsolódó jogkövetkezmény enyhítéséről született döntés. Az elmúlt években számos, a mezőgazdasági termelők, a feldolgozók és az erdőgazdálkodók beruházásait támogató pályázati felhívás jelent meg a VP-ben. A program 2015. évi elfogadása óta a beruházási támogatásokat elnyert vállalkozásoknak kötelező a foglalkoztatást legalább szinten tartani. A szóban forgó előírás visszamenőleges módosítására az Európai Bizottsággal történt korábbi egyeztetés alapján nincs mód. Ezért döntés született a foglalkoztatási előíráshoz kapcsolódó jogkövetkezmény mérsékléséről.

Az eddigi szabályozás szerint, amennyiben a foglalkoztatás fenntartására előírt kötelezettségnek a kedvezményezett nem tesz eleget, a támogató automatikusan eláll a támogatói szerződéstől és visszakéri a kifizetett támogatást. Az adott munkaerőpiaci és a jelenlegi, aszály által is befolyásolt gazdasági folyamatok jelentős kihívást jelentenek a gazdaságok számára. Ezért - a tagállami hatáskörben megtehető saját enyhítéssel - az előbbi kötelezett-

seget tartalmazó pályázati felhívások módosításra kerülnek. A foglalkoztatási követelmény teljesítésének elmaradása nem jelenti automatikusan a támogatás meghiúsulását. Az Irányító Hatóság az egyedi körülményeket és az elmúlt időszak gazdasági hatásait figyelembe véve valamennyi esetben külön-külön mérlegeli a gazdálkodók helyzetét. Az enyhítés az állattartók, a kertészeti vállalkozások, az élelmiszer-feldolgozók és az erdőgazdálkodók beruházásait egyaránt érinti.

Interjú

BIOTERMELÉS NAGYÜZEMBEN

Szarvas határában van egy biogazdaság. Hírét, nevét a világ sok országában ismerik. E népszerűség alapja az a ma még különleges szemléletmód és színvonalas termelés, ami talán a jövő mezőgazdaságának egyfajta előképe lehet. Szántosi Attila kereskedelmi igazgatót kérdeztük a BioHungaricum Kft. megalakulásáról, tevékenységéről.

1996-ban alapítottuk a vállalkozást a család agrár végzettségű tagjaival. Eredeti célunknak megfelelően ökológiai gazdálkodást folytattunk, bioélelmiszereket termelünk nagyüzemi formában. Közel 700 hektár saját területen, elsősorban szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozunk. Fő terményeink az őszi kalászosok, pillangósok, a tavaszi takarmánynövények és az olajosmagvú növények. Mellettük többféle szántóföldi zöldségféléket termelünk kertészetünkben, egy kisebb részt partnergazdaságokkal termeltetünk meg. A zöldségeket saját élelmiszer üzemünkben dolgozzuk fel, ahonnan gyorsfagyasztott formában alapanyagként kerül a hazai és külföldi tovább feldolgozó üzemekbe, és egy kis hányadukat fogyasztói kiszerezésben, bioboltok hűtőpultjaiban találhatják meg a vásárlók. Évente 3000-4000 tonna gabonát forgalmazunk, s összesen kb. 3000 tonnát tesznek ki a gyorsfagyasztott termékek. Jelentős az exportunk, 15 országba szállítunk, árbevételünk több mint 90%-a külföldről származik.

Hogyan lehet meghatározni ezt a fajta termelési módot?

A biogazdálkodás legfontosabb ismérve a környezetkímélő termelés. Ez sokban eltér a közismert hagyományos, vegyszeres gazdálkodástól. A legfontosabb, hogy nem használunk szintetikus növényvédő szereket és műtrágyákat, valamint GMO-fajtákat, környezetre káros technológiákat. Helyettük a megfelelő vetésforgót, a céltudatos fajtahasználatot, egyáltalán a környezettudatos, fenntartható megoldásokat választjuk, ezért - érthető módon - a termelés minden fázisában jóval szigorúbbak a követelmények, mint a konvencionális gazdálkodásnál. Mivel szűkösebbek a növényvédelmi

és tápanyaggazdálkodási lehetőségek, kisebb a felhasználható termékek köre, rendkívül intenzív szakmai munka áll a tevékenység mögött. Nem véletlen, hogy az ötven fő körüli dolgozói létszám harmada közép- vagy felsőfokú végzettségű szakember. Ezzel együtt a termelés kézi munkaerő igénye is nagyobb. Mindez nem jelenti azt, hogy ne lehetne gépesíteni a biotermelést, sőt ennél a termelési módnál talán még inkább követelmény a magas műszaki színvonal. Folyamatosan fejlesztünk a hatékonyabb termelés érdekében. Sikeresen pályáztunk például GPS vezérlésű traktorok mellett a precíziós gazdálkodást támogató pályázaton vetőgépek, kultivátorok, tápanyag kijuttató rendszerek vásárlására.

Mennyire drágítja a termelést a bio előírások betartása?

Bizonyos kultúrák esetében jelentősen magasabb a ráfordítás, hiszen például a mechanikus és kézi gyomszabályozás kombináció költsége többszöröse a vegyszeres gyomirtási technológiáknál. A tápanyag gazdálkodás terén a műtrágyát még az árak drasztikus emelkedése esetén is olcsóbb alkalmazni, mint a nagy tömegű istállótrágyát. Gondoljunk bele, hogy egy hektárra vetítve 40 tonna szerves trágya szállítási, kijuttatási, talajba forgatási költsége áll szemben a 300 kilogramm műtrágya kiszórásának költségével. Mindemellett azzal is számolnunk kell, hogy a terméseredmények - kultúránként és évjáratonként változó mértékben - rendszerint alacsonyabbak a konvencionális termelés átlagainál. Különösen érzékelhető ez azoknál az intenzív kultúráknál, ahol a hagyományos termelés minden elemét a nagy tömegű termék előállításra optimalizálják. Míg hagyományos növénytermelés esetében a termelési szerkezet a piac igényeitől függően aránylag gyorsan változtatható, a biotermesztésnek megvannak a szabályai, amelyeket minden körülmények között követni kell. A vetésforgó szabályait mindenképp be kell tartani. Így például az őszi gabonafélék aránya nem haladhatja meg a terület ötven százalékát, a nitrogéngyűjtő, talajt építő kultúráknak legalább a terület 20 százalékát kell kitenniük. Egymást követő két évben ugyanarra a területre nem kerülhet kukorica vagy búza. A védősávokkal és a szegélyekkel szemben követelmény, hogy olyan növények alkossák, amelyek megfelelő védeltséget biztosítanak a külső környezettel szemben. E néhány példával talán sikerült rávilágítanom, hogy a 15-20 fajt magába foglaló vetésforgónk színesebb, összetettebb, mint hagyományos növénytermesztő gazdaságok nagy részénél, szigorúbb előírások, szűkebb lehetőségek, nagyobb költségek és alacsonyabb termésköltségek mellett kell gazdálkodnunk. Érthető tehát, hogy az egyébként magasabb értéket képviselő biotermékek ára magasabb is a konvencionális termékekénél.

Hogyan tudnak lépést tartani a biotermelés szigorú követelményeivel?

Tevékenységekünk egy részét a K+F munka képezi, amely jellemzően fajtafenntartó nemesítést és a nemzeti fajtajegyzékben szereplő fajtaink magas biológiai értéket képviselő vető szaporító anyagának előállítását foglalja magában. Elismert, népszerű fajtaink vannak.

NEM HASZNÁLUNK SZINTETIKUS NÖVÉNYVÉDŐ SZEREKET ÉS MŰTRÁGYÁKAT, VALAMINT GMO-FAJTÁKAT, KÖRNYEZETRE KÁROS TECHNOLÓGIÁKAT.

Ilyen nagy érték az Orange sütőtök fajtánk, ami ipari feldolgozásra kiválóan alkalmas, magas tápértékű, jó ízű, ezért az egyik legnépszerűbb bébiétel alapanyag. Szállítunk Németországba, Franciaországba, Szlovákiába, Bulgáriába, Olaszországba, Nagy-Britanniába és természetesen a hazai gyártókat is a partnereink között tudhatjuk. A bio kategórián belül is a bébiétel alapanyagokkal szemben a legmagasabbak a követelmények. Bébiétel gyártó partnereink minden tételt teljeskörű laborvizsgálatnak vetnek alá. Saját laborunkban és szerződött független laborokban mi is folyamatosan mérjük az előírt minőségi paramétereket. Kockázati analízis alapján a nyersanyagainkat a hatósági előírásoknál sokkal szélesebb spektrumban és gyakrabban vizsgáljuk. Ez természetesen nem csak a bébiétel alapanyagokra vonatkozik, ugyanígy szigorú minőségi előírásokat érvényesítünk mind a hazai, mind a külföldön forgalomba kerülő egyéb gyorsfagyasztott termékeinknél is. Ennek eredményét ismerik el a különféle hazai és nemzetközi minőségbiztosítási tanúsítványok. Rendelkezünk az Európai Unió öko védjegyével, ISO és GMP+ tanúsítványokkal, egyes elemeiben az uniós követelményeknél szigorúbb svájci BioSuisse tanúsítvánnyal, ezeken kívül svéd, japán és kínai öko minősítésünk is van.

Nagyobb költségekkel dolgoznak. Megfizeti ezt a fogyasztó?

Az elmúlt időszakban évről évre érzékelhetően növekedett a bio élelmiszerek iránti igény. Az egyik leggyorsabban fejlődő szektor a bio élelmiszerek piaca. A magasabb előállítási költségek, az alacsonyabb termésátlagok és a jobb minőség okán természetesen a biotermékek magasabb árkategóriába tartoznak, mint a konvencionális termékek. A közelmúlt eseményei kapcsán kétirányú változást tapasztalunk, egyrészt a konvencionális termékek árszínvonala soha nem látott mértékben megnőtt, sok esetben drágábbak, mint másfél éve a bioélelmiszerek voltak, másrészt a háztartások közül egyre kevesebb tud prémium termékeket vásárolni. Valószínű, hogy fizetőképesség kereslet hiányában a közeljövőben kevésbé tudjuk érvényesíteni a bio felárat. Azt reméljük, hogy a fogyasztók egy része a válság alatt is kitart a biotermékek mellett. A gazdasági mellett sok motiváció lehet, ami ilyen irányba mutat. Van, aki a vegyszermertesség miatt választja, egyre többen ismerik fel, hogy a biotermékek beltartalma gazdagabb, vagy az egyre gyakoribb élelmiszer eredetű betegségek,

allergiák megelőzési lehetőségeként tekintenek a bioélelmiszerekre. Vannak, akik a környezetvédelmi, fenntarthatósági szempontok miatt áldoznak többet az ilyen módon előállított élelmiszerekre. Van olyan fogyasztó is, aki valódi, autentikus terméket akar vásárolni, olyat, amiben nincs 2-3 „E betűs” segédanyag, csak olyan alkotók, amiket a hagyományos receptekben olvashatunk.

A pénzügyi stabilitás háttéréről a következőket mondta a vállalkozó:

Megalakulásunk óta egyedül a K&H Bankkal vagyunk kapcsolatban. Működésünk 26 éve alatt 15 uniós pályázaton vettünk részt. A pályázatok egészen változatos fejlesztési területeket fedtek le: a már említett precíziós termelés fejlesztési pályázat mellett az infrastruktúra fejlesztésére, az élelmiszer feldolgozására, a gabona tárolás- és anyagmozgatására, a kertészet és öntözés fejlesztésére kiírt pályázatokban vettünk részt. Egy-két kivételtől eltekintve minden esetben szükség volt banki finanszírozásra is, amit a pályázati forráson és a saját erőn felül minden esetben a K&H Bank biztosított. Nem csak nagy biztonságot ad, hanem a lehetőségeinket is növeli, hogy a hitelezés mögött az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány készfizető kezessége áll. A több mint két évtizedes együttműködés alatt annyira megismertük egymást a K&H Bankkal, hogy minden jelentősebb fejlesztés előtt kikérjük a bank véleményét, s el tudjuk fogadni, hogy többet lát a gazdasági, pénzügyi folyamatokból, ismer olyan szempontokat, amelyeket mi előzetesen nem vettünk figyelembe. Ha zöld lámpát kapunk a bankunktól, biztosak lehetünk abban, hogy a fejlesztési elképzelésünket sikerre tudjuk vinni. Ezen a gyakorlaton nem akarunk változtatni a későbbiekben sem.

A tervekről szólva a következőket mondta Szántosi Attila:

Folyamatosan fejlesztünk, különben lépéshátrányba kerülnénk. Jövőre pályázati forrás felhasználásával egy új gabonaszárítót, tisztítót és silókat tervezünk építeni. A precíziós fejlesztés egyes elemei már megvannak, ezt folytatjuk tovább, amíg nem épül ki teljeskörűen a rendszer. Öntözés fejlesztésre is szándékozunk pályázni, aminek halaszthatatlan szükségességére drámaian hívta fel a figyelmet az idei aszály, és amihez már készülnek vízjogi engedélyes és kiviteli terveink.

Támogatás

ASZÁLY KÁRELŐLEG IGÉNYLÉSE

A 2022-es évben az ország egész területét sújtó aszály rendkívüli károkat okozott az agrárgazdaságban. Az aszály veszélyhelyzet okán a mezőgazdasági termelők nehéz pénzügyi helyzetének enyhítése céljából elfogadásra került a **291/2022. (VIII.8.) Kormányrendelet**, amely a kártérítések kifizetését, valamint a biztosítók kárrendezését hivatott gyorsítani.

Kárelőlegre az a mezőgazdasági termelő jogosult, amely rendelkezik aszálykárt magába foglaló növénybiztosítással. A gazdálkodónak legkésőbb **2022. október 31-ig** benyújtott kárbejelentésben kell nyilatkoznia arról, hogy kukorica vagy napraforgó területein üzemi szinten, növénykultúráként legalább 80 százalékos kárt szenvedett el a csapadékhány következtében. Az ügyintézés gyors és precíz lefolytatása érdekében a fenti kormányrendeletben meghatározott dokumentumokat kell a biztosító részére elektronikusan eljuttatni. A kárelőleg igényléséhez pedig a biztosítók honlapján található formanyomtatvány használható. A kárbejelentés benyújtására rendelkezésre álló határidő elmulasztása jogvesztő. A kárelőleg mértéke a gazdálkodók által megkötött növénybiztosítási szerződés alapján előre meghatározott kártérítés legalább 50 százaléka. A kormányrendelet alapján a biztosító társaságoknak az aszálykár bejelentését követő 14 napon belül kárelőleg megfizetési kötelezettségük keletkezik az érintett agrárgazdasági ügyfél részére. A kárelőleg folyósítását követően a biztosítók a kár végleges mértékének felmérését természetesen tovább vizsgálják. A kártérítés esetleg fennálló különbözetével a biztosító és a mezőgazdasági termelő a későbbiekben egymás között számol el. Amennyiben annak eredményeként a biztosított gazdálkodót visszafizetési kötelezettség terheli, azt a biztosító erre vonatkozó felhívásától számított 14 napon belül köteles megfizetni.

A növénybiztosításokhoz már bő tíz éve az állam támogatást nyújt. Így a gazdálkodók többféle kockázat ellen védő biztosítási csomag között választhatnak, és utólagos támogatásként visszakaphatják a támogatott körbe tartozó biztosítások díjának legfeljebb 70 százalékát. Az állam díjtávallalási szerepe miatt a Magyar Nemzeti Bank most kiemelten ellenőrzi, hogy a biztosítók eleget tesznek-e az aszálykárok gyorsított felmérésére és kárkifizetésére vonatkozó feladatnak.

A növénybiztosításokhoz már bő tíz éve az állam támogatást nyújt. Így a gazdálkodók többféle kockázat ellen védő biztosítási csomag között választhatnak, és utólagos támogatásként visszakaphatják a támogatott körbe tartozó biztosítások díjának legfeljebb 70 százalékát. Az állam díjtávallalási szerepe miatt a Magyar Nemzeti Bank most kiemelten ellenőrzi, hogy a biztosítók eleget tesznek-e az aszálykárok gyorsított felmérésére és kárkifizetésére vonatkozó feladatnak.

A KIS- ÉS KÖZEPES MÉRETŰ GAZDASÁGOK TÁMOGATÁSA

Az agrárkormányzat kiemelt figyelmet fordít a kis- és közepes méretű gazdálkodók helyzetének megerősítésére. Ezért a 2023-tól esedékes alaptámogatás hektáronkénti 147 eurós összege mellett az egy és tíz hektár közötti területekre 80, a tíz és százötven hektár közötti területekre pedig 40 euró/hektár többlettámogatás

tásban részesülnek az érintett mezőgazdasági termelők. Ez a lépés 189 millió euró támogatási forrás átcsoportosítását jelent a kis- és közepes méretű agrárvállalkozások számára. A többi uniós tagállam agrártámogatási terveivel összevetve, a magyar átcsoportosítás a negyedik legnagyobb arányú az Európai Unióban.

AZ ÁLLATLÉTSZÁM TARTÁSI FELTÉTELEK ENYHÍTÉSE

Számos állattartással foglalkozó gazdálkodó került olyan helyzetbe, hogy a jelenlegi aszálykárrel sújtott piaci helyzetben nem képes annyi tömegtakarmányt beszerezni, amely lehetővé teszi, hogy az állatokat egyéves koruknál tovább nevelje, a szaporulat pedig nem pótolja kellő ütemben az értékesítéssel járó állatlétszám kiesést. Így sokan nem tudnak megfelelni a pályázatban vállalt állatlétszám tartási kötelezettségnek. Emiatt a nyár végén a Vidékfejlesztési Prog-

ram „Állattartó telepek fejlesztésének támogatása” című (VP2-4.1.1-20 kódszámú) felhívásában módosításra került sor. Az állat létszámtartási kötelezettség betartását illetően az Irányító Hatóság (IH) egyedi mérlegelési lehetőséget kapott. A támogatott gazdálkodóknak az IH felé írásban kell jelezniük a kötelezettség esetleges nem teljesítésének indokát. Az IH mérlegelése és döntése alapján így elkerülhetővé válhat a részbeni vagy teljes támogatásmegvonás kiszabása.

Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány kedvezményes díjú kezességvállalása révén támogatja a gazdálkodókat fejlesztéseik megvalósításában, versenyképességük növelésében.

Az AVHGA kezessége segít, ha a vállalkozás:

- pályázni kíván beruházásokhoz kapcsolódó támogatásokra, de az induláshoz szükséges önrészt csak hitelekkel tudja előteremteni
- beruházási hitelt szeretne felvenni
- növelni szeretné a forráshoz jutás esélyét
- meglévő fedezeteit nem kívánja jelzáloggal terhelni
- rövid távú finanszírozás céljából forgóeszköz vagy folyószámlahitel igénylését tervezi
- kedvezőbbé tenné a bankkal való tárgyalási pozícióját, például más fedezet kiváltásával
- kevés fedezetként bevonható vagyonnal, ingósággal vagy ingatlanlall rendelkezik hitelfelvételkor

Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 42-46. | 1392 Budapest, 62. Pf. 289
Zöld szám: 06 80 203 760 | E-mail: office@avhga.hu | www.avhga.hu

**AGRÁR-VÁLLALKOZÁSI
HITELGARANCIA ALAPÍTVÁNY**

A vidékért kezesskedünk

Támogatás

A MEZŐGAZDASÁGI KISÜZEMEK FEJLESZTÉSÉNEK TÁMOGATÁSA

A hazai agrárszektor próbára tevő ez évi kihívások (például az aszály, az orosz-ukrán háború következményei, a ráfordítások emelkedése stb.) ellensúlyozására a mezőgazdasági kistermelők számára, tevékenységük támogatása és bővítése érdekében rövidesen újra elérhető lesz a Vidékfejlesztési Program „Mezőgazdasági kisüzemek támogatása” című (VP2-6.3.1-20 kódszámú) pályázati felhívása. A kiírás az adottságaik és terveik alapján fejlődőképes kisméretű mezőgazdasági termelők (vidéki térségekben tevékenykedő őstermelők, mikrovállalkozásnak és mezőgazdasági termelőnek minősülő egyéni vállalkozók vagy szociális szövetkezetek) jövedelemszerzését és gazdasági több lábon állását kívánja elősegíteni. A rendelkezésre álló támogatási keret 32,5 milliárd forint. A támogatásért folyamodónak az üzleti

tervében vállalnia kell, hogy legkésőbb a Támogatói Okirat hatályba lépésétől számított negyedik év végére a mezőgazdasági termelő tevékenységből származó üzemmérete meghaladja a 6000 euró STÉ üzem nagyságot, vagy a mezőgazdasági termelésből és feldolgozási tevékenységből származó értékesítés nettó árbevétele meghaladja a 6000 eurót. Az elnyerhető (öt évre szóló és két részletben folyósított) vissza nem térítendő átalánytámogatás 15.000 eurónak megfelelő forintösszeg. A nyertes pályázónak az elnyert támogatási összeget gazdasága fejlesztésére kell fordítania: a vállalt üzemméret növekedést maradéktalanul teljesítenie kell. A támogatási kérelmek benyújtására **2022. november 17. és 30. között** lesz lehetőség.

Támogatás

VÁLTOZÁS A MINŐSÉGRENDSZERHEZ TÖRTÉNŐ CSATLAKOZÁST SEGÍTŐ PÁLYÁZATBAN

Módosult a Vidékfejlesztési Program „Mezőgazdasági termelők EU-s és nemzeti minőségrendszerhez történő csatlakozásának támogatása” című (VP3-3.1.1-19 kódszámú) pályázati felhívása. A pályázatok végső benyújtási határideje **2022. december 31-éről 2022. szeptember 30-ára** változott. A minőségrendszerek keretében előállított termékek magasabb minőséget képviselnek, mint a jogszabályok által támasztott minimum követelményeknek megfelelő más, hasonló termékek. A kiírás célja, hogy erősítse a termelők biztosabb integrációját az élelmiszerláncba, valamint az, hogy az Európai Unió és Magyarország által elismert minőségrendszerek és

az azok keretében előállított termékek ismertek és elismertek legyenek a piacok és a vásárlók körében. A felhívás további célja a mezőgazdasági termelők által előállított magasabb hozzáadott értékű és minőségű mezőgazdasági termékek és élelmiszerek minőségrendszerekben való részvételének ösztönzése. A rendelkezésre álló támogatási keretösszeg 2,52 milliárd forint. Az évenkénti vissza nem térítendő támogatás termelőnként és termelői csoportonként 1000 eurónak megfelelő forintösszeg, amely egyösszegű átalány formájában kerül kifizetésre. A kérelem benyújtásának időpontjától függetlenül a támogatás öt éven keresztül vehető igénybe.

A VÍZMEGTARTÓ GAZDÁLKODÁS TÁMOGATÁSA

Az idei, súlyos aszálykárokat okozó év is felhívta a figyelmet arra, hogy a mind gyakoribb hosszú, száraz időszakok miatt a gazdálkodók számára létfontosságúvá vált a vízvisszatartást, a vízmegtartást, a talajnedvesség megőrzését, illetve a talaj termőképességének megtartását segítő eljárások kiterjedt alkalmazása.

E célokat az eddig működő agrártámogatási rendszer számos eleme is ösztönözte, de a 2023-tól induló új támogatási időszakban az Agrárminisztérium több és hatékonyabb ösztönző eszközt kíván alkalmazni a vízmegtartó gazdálkodási megoldások előmozdítására. Az Európai Bizottság részére 2021 végén benyújtott magyar Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv várható zöld intézkedései egymásra épülnek, és azok a vízmegtartásra irányuló támogatási elemeket is tartalmazzák.

A talajok és ökoszisztémák vízmegtartó képességének javítását elsősorban a földhasználat váltás, a felszínborítás mozaikossá tétele (szegélyélőhelyek, nem termelő területek), illetve a vízmegőrző agrotechnikák alkalmazásának ösztönzésével lehet elérni. E feladatok mindenre kötelező eszközei az alaptámogatáshoz kapcsolódva kerülnek előírásra. A támogatási rendszer ugyanakkor önkéntes alkalmazásukat is ösztönözi majd az agrár-ökológiai programban (AÖP), az agrár-környezetgazdálkodási kifizetések (AKG) és az ökológiai gazdálkodás támogatása (ÖKO) jogcím esetében. A vízmegtartást segítő támogatások az alábbi elemekből épülnek majd fel.

1) Az alaptámogatáshoz kapcsolódó Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot előírások közül a minimális talajborításra vonatkozó követelmények, a védett tájképi elemek, a gyepek megőrzése, a vízvédelmi sávok, a kis kiterjedésű tavak, a fa- és bokorcsoportok, a fás-cserjés sávok ökológiai jelentőségű területként való kijelölése, illetve az ökológiai jelentőségű másodvetések létrehozása szolgálják a vízmegtartást. A gazdálkodókat külön támogatás segíti, hogy a földhasználat megváltoztatásával javítsák termőföldjeik vízháztartását, vizes

élőhelyeket és területi vízvisszatartást szolgáló kisléptékű vízi létesítményeket alakítsanak ki.

- 2) Az újonnan induló, önkéntes agro-ökológiai program (AÖP) választható előírásai közül a téli talajtakarás, a forgatás nélküli talajművelés, a talajkondicionálók és mikrobiológiai készítmények alkalmazása, az ültetvények sorközének takarása, valamint a mikroöntözést ösztönző előírások járulnak majd hozzá a vízmegtartáshoz.
- 3) A 2022-ben indult, hároméves agrár-környezetgazdálkodási kifizetések (AKG) számos általános előírása közvetve is hozzájárul a vízmegtartáshoz, de kifejezetten az aszály-, erózió- és belvizekre kidolgozott tematikus előírásokat is elvállalhattak a támogatásban részesülők.
- 4) Az ökológiai gazdálkodás támogatása (ÖKO) esetében a gazdálkodók által elvállalt, a talaj termőképességének és biológiai aktivitásának növelésére irányuló vetésforgó és tápanyag-utánpótlási előírások is hozzájárulnak a talaj biológiai állapotának védelméhez és javításához, vízmegtartásának fokozásához és a vízminőség védelméhez.
- 5) Azokon a mezőgazdasági területeken, ahol rendelkezésre áll engedélyezett öntözővíz, vidékfejlesztési beruházási és öntözési együttműködési támogatások segítik a vízfelhasználás hatékonyságát javító fejlesztéseket, a vízvisszatartási létesítmények kialakítását, a fenntartható vízkészlet-gazdálkodást.

AZ ALAPÍTVÁNYI KEZESSÉGVÁLLALÁS FELÉRTÉKELŐDŐ SZEREPE

A jelenlegi aszálykárral, az emelkedő inputárakkal, az ellátási láncok akadódásával, illetve a háborús helyzettel nehezített körülményekben a likviditási problémák kezelésében még fontosabbá vált a bankszektor és az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) szerepe. Az ágazat fenntartható, versenyképes fejlődése megköveteli a beruházások magas szintjének megőrzését. Alapvető, hogy a szektorban megindult fejlesztések az előttünk álló időszakban is változatlan ütemben folytatódjanak. Az agrárvállalkozások finanszírozáshoz való hozzáférést jelentősen segíti az alapítványi készfizető kezesség, hiszen mérsékli a hitelezés kockázatát, a gazdálkodók banki tárgyalási pozícióját pedig javítja.

Hogyan segít az AVHGA kezesség?

Az AVHGA kezesség a banki kockázatkezelés fontos eszköze, mivel biztos megtérülést kínál a banknak és növeli annak kockázatvállalási hajlandóságát. A kezesség bevonása nagymértékben javítja a gazdálkodók hitelhez jutási esélyét, a hitelkondíciók tárgyalása során kedvezőbb hitelfeltételek érhetők el (például alacsonyabb kamat, hosszabb futamidő, más fedezetek kiváltása). Ingatlan fedezetek és egyéb biztosítékok helyett, vagy azok mellett is bevonható a kezesség. Az alapítványi kezesség támogatást jelent a vállalkozások számára, amennyiben a jogszabályi keretek lehetővé

teszik a kedvezményes díjú kezességnyújtást. Ilyenkor az Agrárminisztérium a vállalkozó által fizetendő díj mintegy kétharmadát magára vállalja.

Milyen finanszírozási igényeknél vehető igénybe a kezesség?

Likviditást biztosító folyószámla vagy rulírozó, forgóeszköz finanszírozó és beruházási hitelekhez. Lízing- és faktoring ügyletekhez. A Vidékfejlesztési Program nyertes beruházási pályázatainál az önerőt biztosító hitelekhez, a támogatás-előfinanszírozó hitelekhez és a támogatási előleg lehívását biztosító bankgarancia ügyletekhez.

Az AVHGA kezesség bevonásának folyamata

A gazdálkodó felkeresi a bankot finanszírozás igényével, ahol megállapítják, hogy kaphat-e hitelt. Ha a vállalkozás szűkösen rendelkezik felajánlható fedezetekkel, vagy inkább nem terhelne zálogjoggal a vagyonát, a kérelem során előre jelezheti, hogy szeretné igényelni az alapítvány készfizető kezességét. A bank meghozza döntését a fedezeti elvárásairól. A kezességvállalással kapcsolatban kizárólag a bankban történik ügyintézés, ott kell kitölteni az AVHGA kezesség igénylési dokumentumokat. A bank továbbítja a kezességi kérelmet az AVHGA-nak, az igény elbírálása átlagosan egy munkanapot vesz igénybe. Az alapítvány lekérdezi a Magyar Államkincstártól a vállalkozás szabad de minimis vagy átmeneti támogatási jogcímre vonatkozó kereteit, beruházási projekt esetén ellenőrzi az ügylet támogatásintenzitását. Ha az ügylet támogatható, megállapításra kerül a kezességi támogatási kategória, amely a díj mértékét is kijelöli. Az AVHGA kibocsátja a bank számára a kezességi levelet és díjszámlát, a vállalkozás számára megküldi az ügylet kapcsolódó támogatástartalom igazolást. A bank ezután folyósítja a hitelt. A kezességi díjat közvetlenül a banknak fizeti meg a vállalkozás.